



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 523/2011-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. novembra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť R. D., D., t. č. vo väzbe I., vo veci namietaného porušenia práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Trenčín sp. zn. 4 T 134/2011 z 26. septembra 2011 a uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 23 Tos 96/2011 z 28. septembra 2011 a takto

### **r o z h o d o l :**

Sťažnosť R. D. o d m i e t a .

### **O d ô v o d n e n i e :**

#### **I.**

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 31. októbra 2011 doručená sťažnosť R. D., D., t. č. vo väzbe I. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 4 T 134/201 z 26. septembra 2011 a uznesením

Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 23 Tos 96/2011 z 28. septembra 2011.

Zo sťažnosti a z ústavným súdom vyžiadaných napadnutých rozhodnutí všeobecných súdov vyplýva, že sťažovateľ je na základe obžaloby Okresnej prokuratúry Trenčín (ďalej len „okresná prokuratúra“) č. k. 1 Pv 174/11-117 podanej okresnému súdu 16. septembra 2011 v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 4 T 134/2011 väzobne trestne stíhaný pre zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“). Do väzby bol sťažovateľ vzatý uznesením okresného súdu sp. zn. 0 Tp 26/2011 z 18. marca 2011 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 2 Tpo 16/2011 z 5. apríla 2011, a to z dôvodu uvedeného v § 71 ods. 1 písm. c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“). Väzba začala plynúť 18. marca 2011.

Sťažnosťou napadnutým uznesením sp. zn. 4 T 134/2011 z 26. septembra 2011 okresný súd podľa § 238 ods. 3 Trestného poriadku s poukazom na § 79 ods. 2 Trestného poriadku ponechal sťažovateľa vo väzbe, pretože dôvod jeho väzby naďalej trval. Zároveň týmto uznesením v zmysle ustanovenia § 79 ods. 3 Trestného poriadku žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu zamietol.

Proti tomuto rozhodnutiu okresného súdu podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej krajský súd uznesením sp. zn. 23 Tos 96/2011 z 28. septembra 2011 rozhodol tak, že ju podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ako nedôvodnú zamietol.

Podľa názoru sťažovateľa rozhodnutím okresného súdu sp. zn. 4 T 134/2011 z 26. septembra 2011 a rozhodnutím krajského súdu sp. zn. 23 Tos 96/2011 z 28. septembra 2011 bolo porušené jeho právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 dohovoru.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol:

*„Týmto podávam sťažnosť proti uzneseniu Krajského súdu Trenčín pod číslom 23 Tos/96/2011-462 z 28. 9. 2011 a súčasne proti uzneseniu Okresného súdu Trenčín pod*

čísлом 4 T 134/2011 zo dňa 26. 9. 2011 nakoľko týmito rozhodnutiami bol porušený zákon vo vzťahu k trvaniu a dôvodom mojej väzby...

Dňa 9. 9. 2011 sa malo konať preštudovanie a doplnenie spisov. Ja som pred týmto úkonom vypovedal plnú moc advokátovi JUDr. J. P. a vyšetrovateľovi som uviedol, že si dnes nemôžem preštudovať vyšetrovací spis, nakoľko nemám obhajcu. Ďalej som uviedol, že do 13. 9. 2011 ho písomne vyrozumiem, kto ma bude ďalej zastupovať. Toto uviedol do záznamu o preštudovaní a odišiel preč... Takže tento úkon sa vôbec nekonal. Zároveň som mu predložil dôkaz..., že skutok, ktorý sa mi kladie za vinu som nespáchal...

Vyšetrovateľ mi protizákonne uzatvoril spisy a predložil ich dozorujúcej prokurátorky. Urobil to preto, lebo vedel, že mi za pár dní končí vyšetrovací väzba a že by som bol prepustený na slobodu...

Ďalej by som chcel uviesť, že dňa 25. 8. 2011 bola doručená na Okresnú prokuratúru generálna námietka zaujatosti, no do dnešného dňa dom nebol vôbec písomne vyrozumený...

Dňa 19. 9. 2011 mi bolo doručené..., že dňa 16. 9. 2011 bola podaná obžaloba okr. prokurátorkou... na Okresný súd Trenčín a že dňa 26. 9. 2011... sa koná výsluch o dôvodoch mojej ďalšej väzby po podaní obžaloby. Tu chcem uviesť, že okr. prokurátorka vypracovala obžalobu počas namietnutia...

Ďalej chcem poukázať na to, že prokurátorka vypracovala obžalobu v sobotu 17. 9. 2011 no na súd do podateľne ju podala už 16. 9. 2011 čo je piatok. Tu nastalo antidátumovanie! Toto nie je písárska chyba! Je to len ďalší dôkaz toho, ako mi bola protizákonne podaná obžaloba...

Prokurátorka a sudca Okresného súdu Trenčín obišli elektronickú poštu. Obžalobu mi prijal nezákonný sudca.

Nezákonný sudca mi v deň prijatia obžaloby ustanovil aj nového obhajcu. Nezákonný sudca mi po prijatí obžaloby vytýčil termín výsluchu na súde o dôvodoch mojej ďalšej väzby.

... Ja som pred pojednávaním žiadal pána sudcu, aby toto pojednávanie odročil a ústne som mu uviedol, čo všetko bolo porušené, prečo by nemal prijať obžalobu. Keď som videl, že sudcu to vôbec nezaujima, rovno na mieste som podal námietku zaujatosti na sudcu aj na celý Okresný súd Trenčín. Snažil som sa toto pojednávanie odročiť, no sudca

*vôbec neakceptoval moje argumenty, vôbec sa nevyjadril k mojej písomnej sťažnosti voči podanej obžalobe...*

*Ďalej chcem uviesť, že p. JUDr. J. Š. si prebral doručku o tom, že som mu bol pridelený až vo štvrtok 22. 9. 2011, čím mu nebola dodržaná 5 dňová lehota na preštudovanie môjho spisu po podaní obžaloby a nebola mu dodržaná ani 3 dňová lehota. Advokát JUDr. J. Š. nebol vôbec oboznámený s mojím vyšetrovacím spisom a ani nevedel, čo sa vlastne ide prejednávať...*

*Súdom zvolený advokát JUDr. J. Š. si svojim nezodpovedným prístupom neplnil svoju prácu a mne nebola poskytnutá plnohodnotná právna pomoc na zodpovedajúcej profesionálnej úrovni.*

*Dôvody väzby po podaní obžaloby boli prejednané aj po mojich námietkach a žiadostiach o odročenie.*

*Záver: Žiadam Ústavný súd o prešetrenie mojej sťažnosti voči rozhodnutiu Krajského súdu Trenčín pod číslom 23 Tos/96/2011-462 z 28. 9. 2011 a súčasne proti uzneseniu Okresného súdu Trenčín pod číslom 4 T 134/2011 z 26. 9. 2011 nakoľko týmito rozhodnutiami bol porušený zákon vo vzťahu k trvaniam a dôvodom mojej väzby.*

*Týmto konaním bol porušený medzinárodný dohovor o ochrane ľudských práv a slobôd čl. 6. Zároveň žiadam o zrušenie rozhodnutí Krajského a Okresného súdu Trenčín nakoľko aj po týchto všetkých porušeníach som protizákonne držaný vo väzbe.*

*Zároveň žiadam o ustanovenie ústavného advokáta k mojej sťažnosti.“*

## **II.**

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom návrhu na začatie konania, teda tou časťou sťažnosti (v konaní podľa čl. 127 ústavy), v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha (§ 20 ods. 1

zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv.

V zmysle uvedeného ústavný súd predmet konania o sťažnosti sťažovateľa vymedzil tak, že je ním namietané porušenie práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 dohovoru uznesením okresného súdu sp. zn. 4 T 134/2011 z 26. septembra 2011 a uznesením krajského súdu sp. zn. 23 Tos 96/2011 z 28. septembra 2011.

1. Ústavný súd v prvom rade poukazuje na skutočnosť, že sťažnosťou napadnuté rozhodnutia (tak okresného súdu, ako aj krajského súdu) sú rozhodnutiami o ponechaní sťažovateľa vo väzbe, t. j. sú výsledkom konania, a rozhodnutia o väzbe teda o osobnej slobode [§ 72 ods. 1 písm. b) a e) Trestného poriadku]. V tomto prípade preto nešlo o rozhodovanie vo veci samej, teda o vine a treste, resp. o trestnom obvinení.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu práv zaručených v čl. 6 dohovoru ústavný súd uvádza, že konania všeobecných súdov, ktorými sa rozhoduje o väzbe (teda o slobode), nie sú konaniami o trestnom obvinení, ako to vyžaduje článok dohovoru. Väzobným konaním podľa názoru ústavného súdu nemôže dôjsť k porušeniu práv zaručených v čl. 6 dohovoru aj z dôvodu, že túto oblasť ochrany práv upravuje vo svojich ustanoveniach čl. 5 dohovoru. Ústavný súd v tomto smere poukazuje aj na stabilnú rozhodovaciu prax Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej osobnú slobodu chráni čl. 5 dohovoru (napr. rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva de Wilde et al. v. Belgicko z 18. júna 1971, AČ. 12, § 65, § 67, § 71 – § 77 etc.).

Článok 6 dohovoru upravuje právo na spravodlivý proces. Tento článok dohovoru sa teda zásadne nevzťahuje na konanie o väzbe, pre ktoré platí špeciálna, pokiaľ ide o procesné záruky poskytnuté osobe nachádzajúcej sa vo väzbe, v zásade prísnejšia právna úprava obsiahnutá v čl. 5 dohovoru upravujúcom právo na slobodu a bezpečnosť (napr. II. ÚS 15/05).

Sťažovateľ namietal porušenie práva zaručeného v čl. 6 dohovoru rozhodnutiami, ktorými bol ponechaný vo väzbe, teda takými rozhodnutiami všeobecných súdov, na ktoré sa čl. 6 dohovoru vecne nevzťahuje. Pretože neexistuje žiadna vecná súvislosť medzi napadnutými rozhodnutiami okresného súdu a krajského súdu o väzbe a namietaným porušením označeného článku dohovoru, je sťažnosť sťažovateľa zjavne neopodstatnená, a preto ju ústavný súd odmietol už na predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

2. Navyše ústavný súd poznamenáva, že na rozhodnutie o tej časti sťažnosti, ktorá smeruje proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 4 T 134/2011 z 26. septembra 2011, nie je daná právomoc ústavného súdu.

Ako to vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy, ak o ochrane týchto základných práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. V danom prípade proti uzneseniu okresného súdu bola prípustná sťažnosť ako riadny opravný prostriedok, a preto právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľa mal krajský súd v druhostupňovom konaní, ktorého povinnosťou bolo preskúmať nielen správnosť rozhodnutia prvostupňového súdu, ale aj správnosť postupu, ktorý rozhodnutiu predchádzal. Tým je zároveň vylúčená právomoc ústavného súdu. Sťažovateľ napokon riadny opravný prostriedok využil.

V tejto časti by preto ústavný súd mohol sťažnosť sťažovateľa odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

3. Nad rámec ďalej ústavný súd podotýka, že pokiaľ sťažovateľ v odôvodnení sťažnosti poukazuje na skutočnosti, že vyšetrovateľ Policajného zboru mu neumožnil preštudovať vyšetrovací spis a „uzavrel“ spis bez toho, aby mal „nového“ obhajcu; že dôvodné pochybnosti neboli vykladané v jeho prospech; že prokurátori okresnej prokuratúry sú zaujatí a o vybavení „*generálnej námietky zaujatosti*“ okresnej prokuratúry nebol

vyrozmeneý, pritom obžaloba bola podaná v čase nevybavenej námietky; že obžaloba bola podaná protizákonne, pretože bola vypracovaná 17. septembra 2011, ale podaná okresnému súdu 16. septembra 2011 (podľa sťažovateľa nejde o písársku chybu); že obžalobu prijal nezákonný sudca, pretože prokuratúra a sudca okresného súdu „obišli elektronickú podateľňu“; že vo vzťahu k obhajcovi neboli dodržané lehoty na preštudovanie a oboznámenie sa s vyšetrovacím spisom; ako aj to, že obhajca si „neplnil svoju prácu“ a sťažovateľovi nebola poskytnutá plnohodnotná právna pomoc, je k tomu potrebné uviesť, že všetky tieto skutočnosti mohol, resp. bude môcť namietať v prebiehajúcom trestnom konaní a bude povinnosťou všeobecného súdu sa týmito námietkami zaoberať.

Trestné konanie proti sťažovateľovi nie je v čase rozhodovania ústavného súdu právoplatne skončené. Trestný poriadok poskytuje osobe, proti ktorej sa vedie trestné konanie, v každej fáze trestného konania široký rozsah práv, ktoré je táto osoba oprávnená využiť, a spolupôsobit' tak na objasňovaní skutkového stavu a tiež na odstraňovaní prípadných pochybení orgánov činných v trestnom konaní. Medzi tieto prostriedky patrí právo obvineného vyjadriť sa ku všetkým skutočnostiam, ktoré sa mu kladú za vinu, a k dôkazom o nich, právo uvádzať okolnosti, navrhopať, predkladať a obstarávať dôkazy slúžiace na jeho obhajobu, právo zvoliť si obhajcu a s ním sa radiť aj počas úkonov vykonávaných orgánom činným v trestnom konaní alebo súdom, právo žiadať, aby bol vypočúvaný za účasti svojho obhajcu a aby sa obhajca zúčastnil aj na iných úkonoch prípravného konania, ak je zadržaný, vo väzbe alebo vo výkone trestu odňatia slobody, môže s obhajcom hovoriť bez prítomnosti tretej osoby, právo účasti na hlavnom pojednávaní a práva s tým súvisiace a právo súčinnosti pri dokazovaní v súdnom konaní. V rámci trestného konania sa obvinenému poskytuje celý systém opravných prostriedkov proti rozhodnutiam orgánov činných v trestnom konaní a súdov, napr. sťažnosť, odvolanie, dovolanie a pod.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že sťažovateľom namietané skutočnosti v danom štádiu nie je oprávnený preskúmať. Právomoc ústavného súdu ustanovená v čl. 127 ods. 1 ústavy spočíva okrem iného aj v tom, že k jej uplatneniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne, teda až potom, keď sťažovateľ vyčerpal opravné prostriedky

alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov (§ 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

Pretože sťažnosť sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, neprichádzalo do úvahy rozhodovať o jeho ďalšej požiadavke – zrušiť napadnuté rozhodnutia okresného súdu a krajského súdu, rozhodovanie o ktorej je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá už pri jej predbežnom prerokovaní, bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa požiadavkou sťažovateľa o ustanovenie mu právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. novembra 2011